

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Λ. Ηρακλείου 145- 142 31 ΠΕΡΙΣΣΟΣ

τηλ.:210-2592418 fax: 210-2592388

e-mail: mailbox@gt.kke.gr, <http://www.kke.gr>

Ομιλία του ΓΓ της ΚΕ του ΚΚΕ Δημήτρη Κουτσούμπα στην παρουσίαση του βιβλίου “Τη ζωή μου, ομολογώ την έζησα”

Πάμπλο Νερούδα! Ποιητής, πολεμιστής, επαναστάτης, κομμουνιστής
Χιλιανός, λατινοαμερικάνος, αμερικάνος, παγκόσμιος.

Αυτός είναι ο Πάμπλο Νερούδα, ο ποιητής, ο άνθρωπος που έζησε τη ζωή του πραγματικά, έτσι όπως ο ίδιος την αφηγείται μέρα με τη μέρα, χρόνο με το χρόνο, στο εξαιρετικό βιβλίο που παρουσιάζουμε σήμερα με την επιστημονικά ευσυνείδητη μετάφραση και επιμέλεια του Γιώργου Κεντρωτή.

Ο Νερούδα ήταν κομμουνιστής με διαλεκτική αντίληψη του σύμπαντος. Η ύλη της ποίησής του είναι διαλεκτική αντανάκλαση, ακολουθώντας τους νόμους της ίδιας της ζωής. Ταυτόχρονα, ανταποκρίνεται στις πιο αυστηρές αξιώσεις της καλλιτεχνικής δημιουργίας και προάγει την ουσία της Τέχνης: Να εξανθρωπίζει τον άνθρωπο.

Ο Νερούδα ανακάλυπτε πλευρές της ζωής σε ό,τι υπήρχε γύρω του, ιδιαίτερα στα απλά πράγματα. Περιπλανώμενος, όπως έλεγε ο ίδιος, σε όλο σχεδόν τον κόσμο, ιχνηλατούσε τα “περάσματα” των ανθρώπων από την Ιστορία, τα μνημεία που αποτύπωναν το επίπεδο της κοινωνικής συνείδησης ολόκληρων λαών, τα μνημεία που αποτύπωναν επίσης τα κοινωνικά άλματα.

Θυμάται ο Π. Νερούδα το εξής από επίσκεψή του στην τότε Σοβιετική Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Αρμενίας: «Όταν με ρώτησαν οι δημοσιογράφοι τι εντυπώσεις αποκόμισα από τις αρχαίες εκκλησίες και τα παλιά μοναστήρια της Αρμενίας, τους απάντησα με μια δόση υπερβολής το εξής: “Η εκκλησία που μου άρεσε εμένα περισσότερο είναι το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο στη λίμνη – μα τι ναός!”»...

Φιλοδοξούσε να συνθέσει – όπως έλεγε ο ίδιος - μια «ποίηση που θ’ αγκάλιαζε όχι μόνο τον άνθρωπο, αλλά και τη φύση, τις κρυφές της δυνάμεις. Μια ποίηση - εποποιία που θα ερχόταν αντιμέτωπη με το μέγα μυστήριο του σύμπαντος καθώς και με τις δυνατότητες του ανθρώπου».

Χωρίς, όμως, ούτε μια στιγμή να στρέφει το βλέμμα προς τα πίσω, για να υμνήσει το ιστορικά ξεπερασμένο.

*«Εμένα δεν με τρέφουν οι αναμνήσεις,
Και δίνω ένα σάλτο στη ζωή την ολοφάνερη
τον γύψο απομακρύνοντας αυτού του αιώνα...»*,

γράφει στο ποίημά του «Ο χρόνος στη ζωή», που εμπειρεύεται σ’ αυτόν τον τόμο.

Αγαπητές φίλες και φίλοι,

Στην Ισπανία του Εμφυλίου πολέμου, όταν υπηρετούσε ως πρόξενος της Χιλής, μέσα από τις εμπειρίες του από τον αντιφασιστικό αγώνα του ισπανικού λαού και των διεθνών ταξιαρχιών, άρχισε να διαμορφώνεται η κομμουνιστική του συνείδηση και πάρθηκαν οι αποφάσεις που σημάδεψαν τη ζωή του.

Όπως ο ίδιος μας λέει: «Μολονότι την κομματική ταυτότητα την έλαβα πολύ αργότερα στη Χιλή, όταν προσχώρησα επίσημα στο Κόμμα, πιστεύω ότι τον εαυτό μου τον προσδιόρισα ως κομμουνιστή κατά τη διάρκεια του πολέμου στην Ισπανία».

Αλλά και για την ποίησή του τα γεγονότα αυτά έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο.

«Είχα περπατήσει αρκετά στην επικράτεια του παραλόγου και της αρνητικότητας. Έπρεπε να σταματήσω και να αναζητήσω τον δρόμο του ανθρωπισμού, δρόμο εξορισμένο μεν από τη σύγχρονη λογοτεχνία, αλλά ριζωμένον βαθιά στις επιδιώξεις του ανθρώπινου όντος» γράφει.

Για τις αποφάσεις του αυτές, δεν μετάνιωσε ποτέ. Στην πολυτάραχη ζωή του ταξίδεψε πολύ, αγαπήθηκε πολύ, πολέμησε πολύ, επιβραβεύτηκε πολύ.

Από τα βραβεία που συγκέντρωσε με κορυφαία το βραβείο Στάλιν και πολύ αργότερα το βραβείο Νόμπελ, εκείνος θεωρούσε πως το μεγαλύτερο ήταν η αναγνώρισή του από τον καθημερινό κόσμο, από τον λαό, από τους εργάτες, γιατί άγγιζε τα κατάβαθα της ψυχής τους:

«Πολλά βραβεία μου απονεμήθηκαν, αλλά πήρα και το μεγαλύτερο βραβείο, ένα βραβείο που πολλοί περιφρονούν γιατί στην πραγματικότητα τους είναι απρόσιτο. Το βραβείο μου είναι η σημαντική στιγμή της ζωής μου, όταν από τα βάθη των ανθρακωρυχείων της Λότα, κάτω από τον καυτό ήλιο και μέσ' από το άνοιγμα της γαλαρίας του νίτρου, πρόβαλε ένας άντρας σαν να 'βγαινε από την κόλαση, με το πρόσωπό του παραμορφωμένο από την τρομερή δουλειά του, με τα μάτια του κατακόκκινα από τη σκόνη και, απλώνοντάς μου το ροζιασμένο του χέρι, μου είπε με μάτια που άστραφταν: -Σε γνώριζα εδώ και πολύ καιρό αδερφέ μου».

Για αυτή τη βαθιά αγάπη και εμπιστοσύνη που τού έδειχνε ο χιλιάδικος λαός σε κάθε ευκαιρία, την ικανότητά του να τον συνεπαίρνει, να οργανώνει τα συναισθήματά του και τελικά να τον καθοδηγεί, μισήθηκε όμως και πολύ από τους εχθρούς του λαού, όπως η αστική τάξη, οι εταιρίες της Χιλής και οι μηχανισμοί των ΗΠΑ, που ανέτρεψαν με τους φασίστες πραξικοπηματίες την κυβέρνηση της «Λαϊκής Ενότητας» στη Χιλή το 1973.

Λίγες μέρες μετά τη δολοφονία του Σαλβαδόρ Αλιέντε, πέθανε και ο Νερούδα. Η επίσημη εκδοχή ήταν ότι ο θάνατος του ποιητή επήλθε από καρκίνο του προστάτη. Ωστόσο η εκδοχή αυτή έχει απορριφθεί από διεθνείς ειδικούς ερευνητές και μόλις πρόσφατα άνοιξε πάλι ο φάκελος των συνθηκών θανάτου του.

Διαφαίνεται πως η άρχουσα τάξη της Χιλής, όπως άλλωστε και η ελληνική αστική τάξη την περίοδο 40 - 50, όπως και κάθε αστική τάξη σε περιόδους κρίσης, ανόδου του κινήματος, πιθανότητας δημιουργίας επαναστατικής κατάστασης, ανόδου της εξέγερσης των εργατικών λαϊκών δυνάμεων, φοβάται τους στρατευμένους στην κοινωνική επανάσταση ποιητές, το ίδιο που φοβάται τους πολιτικούς αντιπάλους της.

«Έγραφα πολλούς στίχους για τον έρωτα, πολλούς στίχους για τη ζωή και τον θάνατο, αφιέρωσα μεγάλο μέρος της ποίησής μου στους διαρκείς και ηρωικούς αγώνες των λαών της Αμερικής».

Σε αυτά τα λόγια του Πάμπλο Νερούδα συμπυκνώνεται ο απολογισμός της δημιουργίας του.

Το ότι οι αγώνες της εργατικής τάξης, των κομμουνιστών, της λατρεμένης του Χιλής και της Λατινικής Αμερικής, ανυψώθηκαν στην ποίησή του, είναι αυτό που κάνει την ποίηση αυτή παγκόσμια, γιατί ακριβώς στον αγώνα για την κατάργηση της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο, για την κατάργηση της ταξικής εκμεταλλευτικής κοινωνίας, σμίγουν οι καρδιές της παγκόσμιας εργατικής τάξης, των λαών όλου του κόσμου.

Αυτό, επιπλέον, κάνει την ποίηση του Νερούδα και επίκαιρη και πάνω απ' όλα αναγκαία. Ο Νερούδα ουδέποτε απαρνήθηκε την σοσιαλιστική οικοδόμηση στον 20^ο αιώνα. Πάντοτε υπερασπιζόταν το τιτάνιο έργο της εργατικής τάξης και των λαών της ΕΣΣΔ και των άλλων σοσιαλιστικών χωρών. Η σπουδαιότερη παρακαταθήκη του ήταν το διαρκές ενδιαφέρον του για την οργάνωση της εργατικής τάξης, των λαϊκών μαζών, την ενεργό συμμετοχή τους, στην υπόθεση της κοινωνικής τους απελευθέρωσης.

Το βιβλίο των απομνημονευμάτων του είναι φυσικά και ένα πολιτικό βιβλίο και οι απόψεις που εκφράζει σε αυτό ο Νερούδα, απηχούν, όπως είναι λογικό, την τότε

στρατηγική του Διεθνούς Κομμουνιστικού Κινήματος και του ΚΚ Χιλής του οποίου ήταν μέλος.

Για τη σοσιαλιστική οικοδόμηση στον 20^ο αιώνα, τα θετικά αλλά και τα μεγάλα λάθη και τις παραλείψεις, όπως και για την πολιτική του ΚΚ Χιλής την περίοδο εκείνη, στην βάση της λαθεμένης στρατηγικής τότε του Διεθνούς Κομμουνιστικού κινήματος, το Κόμμα μας, το ΚΚΕ, έχει πραγματοποιήσει σύγχρονες επεξεργασίες, που εμπεριέχονται στους τόμους του Δοκιμίου για την Ιστορία του, με στόχο να εξοπλιστεί καλύτερα η εργατική τάξη, ο λαός, η νεολαία και να γίνει η επόμενη νίκη τους, με την συνειδητή θέλησή τους, οριστική και αμετάκλητη.

Σ' αυτό το δρόμο βαδίζουμε, μάχη τη μάχη, χρόνο το χρόνο, ώρα την ώρα. Σε αυτό το δρόμο του αγώνα και σε όλα τα μετερίζια : του εργατικού - λαϊκού κινήματος, της πολιτικής, της ιδεολογίας, της φιλοσοφίας, της αισθητικής, συσπειρώνονται, με την πρόταση του ΚΚΕ, τίμιοι άνθρωποι, αγωνιστές, άνθρωποι των γραμμάτων και των τεχνών, όπως και ο πανεπιστημιακός, λογοτέχνης και βραβευμένος, με το Κρατικό Βραβείο Μετάφρασης Έργου Ξένης Λογοτεχνίας, μεταφραστής τούτου του βιβλίου, Γιώργος Κεντρωτής, που ήταν υποψήφιος ευρωβουλευτής με το ΚΚΕ στις 9 του Ιούνη.

Τον ευχαριστούμε για το έργο που σήμερα παραδίδει στην εργατική τάξη και τα άλλα καταπιεζόμενα στρώματα της χώρας μας και τον συγχαίρουμε για τη σπουδαία μεταφραστική προσφορά του στα ελληνικά γράμματα με μεταφράσεις και για άλλους σπουδαίους κορυφαίους ποιητές, όπως ο Μπέρτολτ Μπρέχτ και ο Διονύσιος Σολωμός, με τη για πρώτη φορά έμμετρη απόδοση των Ιταλικών ποιημάτων του.

Φίλες και φίλοι,

Στις 13 και 16 Αυγούστου του 1975 η προμηθειική φωνή του Μάνου Κατράκη, ανήγγειλε στο κατάμεστο Στάδιο Καραϊσκάκη ότι ο Πάμπλο Νερούδα και ο Σαλβαδόρ Αλιέντε σχεδίαζαν να παρουσιάσουν στο Στάδιο του Σαντιάγκο της Χιλής και να αφιερώσουν τη συναυλία στην απελευθέρωση της Ελλάδας από τη χούντα το “Κάντο Χενεράλ”, μελοποιημένο αριστουργηματικά, από τον Μίκη Θεοδωράκη.

Δεν πρόλαβαν. Η συναυλία δόθηκε στην Ελλάδα με τη σκέψη του ελληνικού λαού στραμμένη στον αγώνα του χιλιάνικου λαού ενάντια στην χούντα του Πινοσέτ.

Αγαπημένη μας, Μαρία Φαραντούρη, σε ευχαριστούμε ακόμα μια φορά.

Όταν η φωνή σου υψώθηκε για να τραγουδήσει τους “Ελευθερωτές”, μαζί με την “Ξεσηκωμένη Αμερική” που ερμήνευσε ο Πέτρος Πανδής, όπως και άλλα μελοποιημένα αποσπάσματα από το “Κάντο Χενεράλ”, με τη συνοδεία και της Εθνικής Χορωδίας της Γαλλίας, κάτω από τη ρωμαλέα διεύθυνση του Μίκη, φώτισε, για λίγο, ολόκληρος ο κόσμος.

Εύχομαι καλή δύναμη και υγεία σε όλους και όλες. Σας ευχαριστούμε. Σας ευχαριστώ.

ΑΘΗΝΑ 17/06/2024

ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ